

Danskernes udsættelse for mange hormonforstyrrende stoffer er faldet

Ny opsigtsvækkende forskning fra Rigshospitalet viser, at danskernes eksponering for en række hormonforstyrrende stoffer er faldet signifikant siden 2009.

Vi udsættes for tusinder af kemikalier hver dag. Nogle af kemikalierne har desværre hormonforstyrrende egenskaber, der bl.a. er mistænkt for at påvirke vores evne til at få børn, fostrets udvikling samt pubertetsudviklingen. Det gælder f.eks. mange ftalater, som indgår i bl.a. plastik som plastblødgørende stoffer. Det gælder også bisphenol A, som er hovedbestanddelen i polykarbonat plastik, triclosan, som er et desinfektionsmiddel, benzophenon-3, som er et UV-filter, der anvendes i solcremer, kosmetikprodukter og mange andre forbrugerprodukter, samt en række polyklorerede fenoler og fenylfenoler, der kendes som pesticider og fungicider.

Færre hormonforstyrrende stoffer i urinen

I et nyt dansk studie har forskere fra Klinik for Vækst og Reproduktion med seniorforsker Hanne Frederiksen i spidsen, målt 32 forskellige kemikalier i urin, som blev indsamlet i perioden fra 2009 til 2017 fra 300 unge danske mænd, der repræsenterer den almindelige danske befolkning.

Ud af 15 målte ftalater var koncentrationen af de otte ftalater signifikant lavere (36-78%) i 2017, sammenlignet med koncentrationer målt i 2009. Disse inkluderede også de fire ftalater DnBP, DiBP, BBzP og DEHP, som er kendt for at være hormonforstyrrende.

Derimod var eksponeringen for to nye ftalat substitutter, DINCH og DEHTP steget signifikant i den samme periode. DINCH og DEHTP anses heldigvis ikke for at have de samme hormonforstyrrende egenskaber som de 'gamle' ftalater.

Studiet viste også, at eksponeringen for bisphenol A faldt signifikant med 57% fra 2009 til 2017, hvorimod eksponeringen for to andre bisphenoler er steget signifikant i perioden, dog ikke i samme grad, som bisphenol A er faldet. Desuden var eksponeringen for triclosan og fem forskellige pesticider og fungicider også signifikant lavere i 2017 sammenlignet med 2009, mens eksponeringen for benzophenon-3 også var faldende i perioden, dog ikke signifikant.

EU-begrænsninger virker

De observerede fald i eksponeringen for bisphenol A og de fire mest anvendte og mest kritiske ftalater, DnBP, DiBP, BBzP og DEHP er helt i overensstemmelse de begrænsninger, som gradvist er blevet introduceret gennem det sidste årti både i Danmark og i EU.

De fem kemikalier har længe været i søgelyset og er optaget på Europa-Kommissionens kandidatliste over bekymrende stoffer (Substances of Very High Concern (SVHC) listen) på grund af deres

reproduktionsskadelige og hormonforstyrrende egenskaber. Deres anvendelse i legetøj og andre børneartikler, personlige plejemidler og fødevarekontaktmaterialer er gradvist blevet begrænset ved lovgivning, og i juli 2018 vedtog Europa-kommissionen yderligere begrænsninger med virkning fra juli 2020, der reelt betyder, at disse fem stoffer formentlig vil blive udfaset fra det europæiske marked i fremtiden.

Positiv udvikling

Der er således tale om en rigtig god positiv udvikling, understreger forskerne bag studiet, der er udført på klinik for Vækst og Reproduktion på Rigshospitalets Juliane Marie Center og støttet af Center for Hormonforstyrrende Stoffe under Miljøstyrelsen. Seniorforsker, Hanne Frederiksen fra Klinik for Vækst og Reproduktion forklarer:

- I dette studie har vi undersøgt danskeres eksponering for en række kendte hormonforstyrrende kemikalier samt nogle af de kemikalier, som de hyppigt erstattes med. Det er meget positivt at vores eksponering for mange af de mest kritiske kemikalier er faldet, men det skal påpeges, at de målte kemikalier kun udgøre få af de mange kemikalier vi udsættes for i hverdagen. Der er stadig mange kemikalier og der kommer hele tiden nye til, som vi ikke ved meget om.

Hanne Frederiksen og forskerne bag studiet mener, at den positive udvikling mht. de øvrige målte kemikalier, muligvis også kan tilskrives en mere restriktiv regulering for bl.a. anvendelsen af triclosan og benzophenon-3, mens den faldende eksponering for de målte pesticider og fungicider muligvis er en positiv konsekvens af danskernes signifikant stigende forbrug af økologiske fødevarer i det seneste årti.

Studiet er publiceret i "[International Journal of Hygiene and Environmental Health](#)" og er udført af Klinik for Vækst og Reproduktion, der hører under Juliane Marie Centret på Rigshospitalet. Studiet er støttet af Center for Hormonforstyrrende Stoffe under Miljøstyrelsen.

For yderligere informationer eller interview, kontakt

Seniorforsker Hanne Frederiksen
Klinik for Vækst og Reproduktion
Tlf. 35456359
E-mail hanne.frederiksen@regionh.dk

eller

Kommunikationsrådgiver Linda Svenstrup Munk
Kommunikation og Presse, Rigshospitalet
Tlf. 22966898
E-mail: Linda.svenstrup.munk@regionh.dk

Rigshospitalet

Pressemeddelelse 4 nov. 2019